

Orijinal Soru: Temel Bilimler 112

112.Aşağıdaki antifungal ajanlardan hangisi sadece lokal yolla uygulanır?

- A) İtrakonazol
- B) Nistatin
- C) Amfoterisin B
- D) Griseofulvin
- E) Flusitozin

Doğru Cevap:B

DERS NOTLARIMIZDAN REFERANSLAR

(Bu referanslar; soru kitabı Tüm Tus Soruları, Kamp notlarımız ya da non spesifik slaytlardan DEĞİL, sadece güncel ders notlarımızdan verilmiştir. Bu notları şubelerimizde kolayca edininip, referansları kontrol edebilirsiniz.)

514

TUS HAZIRLIK MERKEZLERİ

Griseofulvin (oral)

- Griseofulvin oral kullanılır ve **keratin içeren** hücrelerde **depolanır**, bu nedenle **etkisi geç** başlar.
- Saç, deri ve tırnaklarda oluşan **dermotofit** enfeksiyonlarının sistemik tedavisinde kullanılan **fungostatik** ilaçtır. Kandida'ya etkili değildir.

Etki Mekanizması

- Mantar hücrelerinde mikrotübül proteinlere bağlanarak mitoz içiclerini ve **mitozu inhibe** eder.

Yan Etkiler

- Disulfiram benzeri reaksiyon

Terbinafin (oral - krem - sprey)

- **Alilamin** yapısındadır.
- Mantar hücreesindeki **squalen epoksidaz** enzimini bloke ederek mantar için toksik olan squalen birikimine neden olur ve **ergosterol sentezini baskılar**.
- Keratinize dokularda griseofulvin benzeri depolanır. **Dermatofitlerden** özellikle tırnak **onikomikozis** tedavisinde **oral** kullanılır. Fungusit etkilidir.
- **Gebelik kategorisi B'dir**.

TOPIKAL KULLANILAN MANTAR İLAÇLARI

• **Azol grubu antifungaller:** Mikonazol, Klotrimazol, **Ketokonazol**, Ekonazol, Terkonazol

Temel Bilimler 112. soru

Tusdata Farmakoloji Ders Notu 2. Fasikül Sayfa 514

- **Nistatin:** Amfoterisin B benzeri etki ile **membranda porlar açar**. Keratinize, kalınlaşmış deri ve tırnaklara etkilidir. Çok toksik olduğu için **topikal** kullanılır. **Dermatofit ve sistemik mantar enfeksiyonu tedavisinde kullanılmaz. Sadece orofarengeal ve vajinal candidadiazisin lokal** tedavisinde kullanılır.

- **Haloprogin**

- **Tolnaftate**

- **Siklopiroks olamin**

- **Terbinafin:** Krem formu tinea pedis, cruris ve onikomikoz tedavisinde kullanılır.

- **Naftifin:** Squalen 2, 3-epoksidaz enzimini inhibe ederek topikal mantarların tedavisinde fungusit etki sağlar. Kutanöz candidiazis tedavisinde de kullanılır.

- **Butenafin:** Terbinafine benzer etki mekanizması ve spektrumu vardır.

- Undesilenik asid

- Benzoik asid - salisilik asid

- **Tavaborol:** oksaborol türevidir. Lözil-tRNA sentazı ve **protein sentezini baskılayarak** fungusit etki oluşturur. Onikomikoz tedavisinde topikal kullanılır.

Candida auris, kandidemi ve diğer invazif kandidal enfeksiyonlar dahil olmak üzere ciddi enfeksiyonlara neden olan ve **nozokomiyal** salgınlarla ilişkilendirilen, ortaya çıkan **çoklu ilaca dirençli (MDR)** bir patojendir. azol grubu antifungallere ve amfoterisin B'ye dirençlidir. Tedavi de direnç tanımlanmasına rağmen **ekinokandinler** kullanılır.

İLGİLİ NOTLAR

TUS neye önem verip soruyorsa, gördüğünüz gibi **biz bir adım öndeyiz**. Sizi işte **tam da böyle hazırlıyoruz**.

- Posakonazol ve isavuconazol zigomisetlerin tedavisinde kullanılabilen azol grubu ilaçlardır.

Flukonazol direnci	Vorikonazolün etkili olduğu mantarlar
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Candida krusei</i> (doğal) • <i>Candida glabrata</i> (%10) • <i>Histoplasma capsulatum</i> • <i>Blastomyces dermatitidis</i> • <i>Aspergillus</i> (etkisiz) • <i>Fusarium</i> (etkisiz) • <i>Zygomycetes</i> (etkisiz) 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Candida</i> spp • <i>Cryptococcus neoformans</i> • <i>Trichosporon</i> • <i>Aspergillus</i> (primer endikasyon) • <i>Fusarium</i> • Dimorfik mantarlar • <i>Zygomycetes</i> (etkisiz)

ALLİLAMİNLER (NAFTİFİN, TERBİNAFİN)

- Skualen oksidasyonunu inhibe ederek ergosterol sentezini bozarlar. Onikomikoz tedavisinde kullanılırlar.

AMFOTERİSİN-B (POLYEN)

- Ergosterole bağlanarak hücre zarı yapısını bozar.
- *Fonsecea pedrosi*, *Cladosporium carronii*, *P.boydii*, *C. lusitaniae* amfoterisin-B'ye doğal dirençlidir.

Temel Bilimler 112. soru
Tusdata Mikrobiyoloji Ders Notu 1. Fasikül Sayfa 212

- Protozoonlardan *Leishmania* ve *Naegleria* enfeksiyonlarında da kullanılmaktadır.

NİSTATİN (POLYEN)

- Deri ve mukozal yüzeylerdeki *Candida* enfeksiyonlarında kullanılan hücre zarına etkili bir polyendir. Sindirim sisteminden emilmez.

GRİSEOFULVİN

- Hücre bölünmesi aşamasında kromozom ayrılmasını önleyerek (antimitotik) etkili olur.
- Keratinize dokuda birikme özelliği vardır.
- Dermatofit enfeksiyonlarında oral tedavide kullanılmıştır.
- Toksik etkileri nedeniyle artık çok tercih edilmemektedir.

FLUSİTOZİN

- Bir nükleozid analogudur.
- Nükleik sentezini inhibe eder.
- Tek başına kullanılmaz.
- *Candida* türleri ve *Cryptococcus neoformans* nedenli ciddi enfeksiyonlarda, özellikle de menenjit olgularında amfoterisin-B ile kombinasyonu önerilmektedir.

GLUKAN SENTEZ İNHİBİTÖRLERİ (EKİNOKANDİNLER)

- Glukan sentez inhibitörleri 1,3-beta glukan sentetaz enzimini inhibe ederek mantar hücre duvarının önemli bir komponenti olan 1-3-beta-D-glukan sentezini önlerler.
- Bu grupta kaspofungin (pnömokandin), mikafungin yer almaktadır.
- Kaspofungin esas olarak dirençli invaziv aspergilloz ve kandidozların sistemik tedavisinde kullanılmaktadır.

EK BİLGİLER-10: ANTİFUNGAL İLAÇLAR

POLYEN YAPILI ANTİFUNGALLER

Amfoterisin-B:

- Ökaryotların sitoplazmik membranındaki **sterollere** bağlanarak membran integrasyonunu bozar. **Membranda porlar** oluşur. Potasyumun ve makromoleküllerin hücre dışına sızmasına yol açar.
- Klasik formunun sistemik (IV) ve topikal formilasyonları vardır.
- Etki spektrumu oldukça geniştir. *Candida* (*Candida lusitanae* hariç), *Histoplasma*, *Coccidioides*, *Cryptococcus* ve *Aspergillus* (*Aspergillus terreus* hariç) türlerine, diğer birçok mantara; ayrıca *Leishmania* ve *Naegleria* gibi protozoonlara etkilidir. Zigomikozda ve ağır-invazif asperjilloz olgularında halen ilk seçenekler arasındadır. Özellikle febril nötropenik hastaların ampirik tedavisinde seçilecek ilk antifungaldir.
- İnsan kolesterolüne de bağlanabildiği için nefro-, hemato-, nöro- ve kardiyotoksiktir. Lesitin ve kolesterolden ibaret **lipozomlar içine alınan amfoterisin-B'nin**, hedef fungal hücreye spesifitesi ve kontrollü saliverilmesi sağlanmıştır. Lipozomal formu yalnızca sistemik (IV)

Temel Bilimler 112. soru
Tusdata Mikrobiyoloji Ders Notu. 2. Fasikül Sayfa 740

Nistatin:

Topikal kullanıma uygundur. Lipozomal formu araştırma aşamasındadır. Maya formları üzerine etkilidir.

PIRİMİDİN TÜREVLERİ

5-Flusitozin:

- Mantar hücresi içerisine alınan 5-flusitozin, mantarın **sitozin deaminaz** enzimi ile 5-florourasil'e dönüşür. Bu da hücrenin DNA ve protein sentezini inhibe ederek toksik etki yapar.
- **Oral** olarak kullanılır. **Sistemik** etkilidir. Flukonazol gibi, plazma proteinlerine düşük düzeyde bağlandığı ve küçük polar bir molekül olduğu için BOS'a, sinovyal sıvı ve göz ön kamarasına geçişi iyidir. Doku konsantrasyonları ise daha düşüktür.
- Çabucak direnç gelişmesi sorunu nedeniyle **tek başına kullanılmamalıdır**. *Candida* türleri ve *Cryptococcus neoformans* nedenli ciddi enfeksiyonlarda, özellikle de menenjit olgularında amfoterisin-B ile kombinasyonu önerilmektedir.

LANOSTEROL SENTEZİNE ETKİLİ ANTİFUNGALLER (ALLİLAMİNLER)

Terbinafin ve Naftifin:

- Mantar sitoplazmik membranında, lanosterol sentezinde önemli bir enzim olan **skualen epoksidazı** inhibe ederler (Şekil V-20).

Şekil V-20: Lanosterol ve ergosterol sentezi ve inhibisyonu

Sadece mayalara etkili topikal kullanıma göre kurgulanmış bir polyen: Nistatin. Notta az laf çok iş olacak.